

Finansdepartementet

Skatte- och tullavdelningen, Enheten för inkomstskatt och socialavgifter

Promemoria Sänkt skatt på arbetsinkomster, pension och sjuk- och aktivitetsersättning, Fi2025/01695

Pensionsmyndigheten varken motsätter sig eller instämmer i förslaget.

Myndighetens ställningstagande grundar sig i bedömningen att förslaget inte påverkar skattesystemets komplexitet då förslaget ryms inom systemet för befintliga skatteregler. Pensionsmyndigheten anser dock fortsatt att mer lättbegripliga regler för inkomstskatt, än de som finns idag, vore att föredra.

Av 2 § förordningen (2009:1173) med instruktion för Pensionsmyndigheten samt av Pensionsmyndighetens regleringsbrev framgår att myndigheten har ett informationsuppdrag. Uppdraget innebär bland annat att myndigheten ska ge pensionsspararna möjlighet att förstå, förutse och kunna påverka hela sin pension. Förutsägbarheten och konsekvenserna för den enskilde blir allt svårare att överblicka. Det finns för närvarande ett grundavdrag, ett förhöjt grundavdrag, en skattereduktion för förvärvsinkomster, en skattereduktion för sjukersättning och aktivitetsersättning samt en skattereduktion för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag). I fråga om förståelse för och tillämpning av pensionssystemet, där lagstiftningen på skatteområdet är en del, anser Pensionsmyndigheten att mer lättbegripliga regler vore att föredra. Mer komplicerade regler för inkomstskatt innebär ytterligare utmaningar i förhållande till informationsuppdraget. Det är väldigt vanligt förekommande att Pensionsmyndigheten i våra kontakter med pensionärer och pensionssparare också besvarar frågor om beskattning.

I promemorian anges att skillnaden i beskattning mellan sjuk- och aktivitetsersättning samt arbetsinkomster ska tas bort. Vi noterar att skatten på pension före 67 års ålder fortsatt ska vara betydligt högre än både skatten för arbetsinkomster och sjuk- och aktivitetsersättning. I promemorian anges, enligt Pensionsmyndigheten, inget skäl som motiverar denna skillnad i beskattning. Sjukersättning benämndes i tidigare gällande lagstiftning för förtidspension och historiskt har det varierat hur vanligt förekommande tidigt uttag av pension och sjukersättning varit. Under vissa perioder har regelverket inneburit lägre krav för att få sjuk- och aktivitetsersättning. I början av 2000-talet var regelverket för

sjukersättning förhållandevis generöst vilket ledde till att många personer hade sjukersättning. När kraven för att kunna få sjukersättning skärptes i regelverket 2008 blev det vanligare med tidigt uttag av pension. År 2022 infördes lättnader i regelverket avseende möjlighet att kunna få sjukersättning efter 60 års ålder. Det var en följd av att lägsta uttagsåldern för allmän pension höjdes. Det har sedan dess blivit något fler personer som har sjukersättning över denna ålder samtidigt som tidigt uttag av allmän pension minskat något som en följd av att lägsta uttagsålder har höjts. Inom pensionssystemet finns en flexibel pensionsålder från lägsta uttagsåldern så individen kan själv välja när hen vill gå i pension. I skattesystemet finns det dock sedan några år tillbaka en skatteskillnad på pension utifrån ålder. Ibland talas det om rättvisa i skattesystemet och horisontell rättvisa nämns bland annat för att skatt ska upplevas som legitim. Den horisontella rättvisan utgår från att de personer som har samma inkomst ska beskattas lika. I promemorian framgår inte varför pension före 67 års ålder ska beskattas betydligt högre än sjuk- och aktivitetsersättning, samt arbetsinkomster. Det bör, enligt Pensionsmyndigheten, motiveras i det fortsatta lagstiftningsarbetet varför denna skatteskillnad ska finnas.

I promemorian redogörs för att en sänkt skatt innebär dels en inkomsteffekt, dels en substitutionseffekt. För pensionssystemet innebär inkomsteffekten incitament för individerna att börja ta ut sin pension tidigare, jämfört med om skatten inte hade ändrats. Substitutionseffekten innebär att det blir mer lönsamt att lönearbeta och medför incitament för individer att skjuta på sitt uttag av pension. Den sistnämnda effekten blir också att antalet arbetade timmar ökar. Dessa två effekter motverkar således varandra och det är osäkert i vilken riktning den sammantagna effekten går och hur stor den blir. Forskningen förefaller visa att substitutionseffekten i regel är större än inkomsteffekten. När skatten sänks samtidigt som pensionsåldern höjs så kommer de två lagändringarna att kunna ge en kombinerad positiv effekt på antalet arbetade timmar.

Då förmånerna särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, som Pensionsmyndigheten administrerar, beräknas med inkomster efter skatteavdrag krävs det mindre justeringar av systemstödet gällande beräkning av skatteavdrag även hos Pensionsmyndigheten. Myndigheten bedömer dock att kostnaderna som uppstår till följd av detta är mycket små.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Anna Pettersson Westerberg efter föredragning av analytiker Stefan Granbom. I beredningen av ärendet har

Datum: 2025-09-25
Dok.bet PID290778
Version 1.0
Dnr/Ref. VER 2025–336

analytikern Erik Granseth samt jurist Mårten Rye-Danjelsen deltagit. I den slutliga handläggningen har även chefen för analysavdelningen Kristian Seth deltagit.

Anna Pettersson Westerberg

Stefan Granbom